

**МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ**  
**до самостійної роботи студентів з дисципліни**  
**«Економічна діагностика фінансово-кредитної**  
**діяльності»**

Міністерство освіти і науки України  
Вінницький національний технічний університет

**МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ**  
**до самостійної роботи студентів з дисципліни**  
**«Економічна діагностика фінансово-кредитної**  
**діяльності»**

Вінниця  
ВНТУ  
2019

Рекомендовано до друку Методичною радою Вінницького національного технічного університету Міністерства освіти і науки України (протокол № 6 від 21.02.2019 р.)

Рецензенти:

**В. В. Зянько**, доктор економічних наук, професор

**Л. О. Нікіфорова**, кандидат економічних наук, доцент

Методичні вказівки до самостійної роботи студентів з дисципліни «Економічна діагностика фінансово-кредитної діяльності» / Уклад. : В. В. Джеджула, І. Ю. Єпіфанова. – Вінниця : ВНТУ, 2019. – 46 с.

У методичних вказівках розглянуто зміст дисципліни «Економічна діагностика фінансово-кредитної діяльності» для студентів денної та заочної форм навчання, перелік питань та ситуаційних завдань для самостійної роботи, основні вимоги до написання контрольних робіт для студентів заочної форми навчання із дисципліни, питання до іспиту, запропоновано тестові завдання та задачі, а також рекомендовану літературу.

## ЗМІСТ

Вступ.....	4
1 Організація вивчення дисципліни .....	5
1.1 Інформаційний обсяг навчальної дисципліни .....	5
1.2 Оцінювання знань, умінь та навичок студентів.....	7
2 Питання до практичних робіт для самостійної перевірки знань.....	7
3 Індивідуальні завдання для студентів денної форми навчання.....	11
3.1 Самостійне завдання 1 .....	11
3.2 Самостійне завдання 2.....	16
3.3 Самостійне завдання 3 .....	21
4 Тестові завдання для самостійного розв'язання .....	23
5 Задачі для самостійного розв'язання .....	34
6 Виконання контрольної роботи студентами заочної форми навчання.....	40
7 Питання на іспит з дисципліни «Економічна діагностика фінансово-кредитної діяльності» .....	43
Література .....	44

## ВСТУП

**Метою викладання** навчальної дисципліни «Економічна діагностика фінансово-кредитної діяльності» є формування у студентів системи знань, умінь і навичок щодо використання методичного апарату економічного діагностування для визначення стану підприємства.

**Предметом вивчення** навчальної дисципліни «Економічна діагностика фінансово-кредитної діяльності» є методологічні основи і практичні заходи економічної експертизи й оцінювання діяльності підприємства за різними видами.

Дисципліна «Економічна діагностика фінансово-кредитної діяльності» логічно пов'язана з вивченням таких курсів, як «Фінанси», «Економіка підприємств», «Фінанси підприємств», «Мікроекономіка», «Гроші та кредит», «Облік і аудит», «Аналіз інвестиційних проектів», «Стратегічний менеджмент».

**Основними завданнями вивчення** дисципліни «Економічна діагностика фінансово-кредитної діяльності» є:

- розгляд особливостей виробничо-господарської діяльності вітчизняних підприємств, а також обґрунтування передумов і факторів, що становлять істотний вплив на внутрішній економічний механізм кожного підприємства;
- узагальнення та систематизація знань в галузі оволодіння навичками здійснення економічної діагностики за різними напрямками для забезпечення ефективного управління підприємством;
- підготовка майбутніх спеціалістів до здійснення практичної діагностичної діяльності в нових умовах господарювання.

Студенти мають **знати**:

- матеріал програми курсу «Економічна діагностика фінансово-кредитної діяльності»,
- організаційні засади та принципи здійснення економічної діагностики, базові визначення, види, форми, умови, зміст, мотиви здійснення економічної діагностики на підприємстві,
- можливі напрямки та різні методики діагностики фінансової, виробничо-господарської, комерційної, інших видів діяльності підприємств.

Студенти мають **вміти**:

- володіти методами та прийомами економічної діагностики;
- здійснювати діагностичний експрес-аналіз;
- здійснювати комплексний діагностичний аналіз;
- здійснювати діагностичний аналіз функціональних напрямків (підсистем управління);
- здійснювати діагностичний аналіз прикладних питань;
- здійснювати діагностику проблемних зон; діагностику в проекті організаційного розвитку тощо.

Поточний та підсумковий контроль знань студентів проводиться шляхом фронтального, індивідуального чи комбінованого опитування студентів під час практичного заняття, контрольних робіт, колоквиумів, тестування, іспиту.

На позааудиторну роботу виноситься вивчення окремих проблем курсу, підготовка до практичних занять, колоквиумів, тестування, іспиту, виконання індивідуальних науково-дослідних завдань (підготовка доповідей на щорічну науково-теоретичну конференцію викладачів, співробітників та студентів ВНТУ).

## **1 ОРГАНІЗАЦІЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ**

### **1.1 Інформаційний обсяг навчальної дисципліни**

***Змістовий модуль 1. Вступ. Діагностика конкурентних переваг підприємства***

***Тема 1. Предмет і завдання дисципліни «Економічна діагностика».***

1. Суть економічної діагностики.
  2. Види економічної діагностики, їхня загальна характеристика.
  3. Методичний апарат та інструментарій економічної діагностики.
- Предмет курсу. Мета й задачі курсу.

***Тема 2. Діагностика конкурентного середовища підприємства.***

1. Методичні особливості проведення діагностики галузі.
2. Діагностика сил конкуренції. Основні сили конкуренції за М. Портером.
3. Карта стратегічних груп як основний діагностичний спосіб визначення конкурентних позицій суперників.
4. Оцінка перспектив розвитку галузі. Виділення головних чинників успіху в галузі та їхня оцінка.
5. Аналіз можливостей структурних трансформацій.

***Тема 3. Діагностика конкурентоспроможності підприємства.***

1. Конкурентоспроможність підприємства: суть, проблеми визначення й оцінки.
2. Конкурентний статус підприємства, його оцінка.
3. SWOT-аналіз підприємства.
4. Порівняльна діагностика конкурентоспроможності підприємств.
5. Інтегральна оцінка конкурентоспроможності: переваги й недоліки.

***Тема 4. Діагностика майна і ринкова ціна підприємства.***

1. Підприємство як майновий комплекс.
2. Статична і динамічна концепції підприємства та їхнє відображення у методичних підходах до оцінки майна.

3. Витратна оцінка майна.
4. Ліквідаційна оцінка майна підприємства-банкрута.
5. Дійсна економічна вартість підприємства як цілісного майнового комплексу.
6. Проблема ринкової оцінки майна і її рішення в сучасній економіці.
7. Доходні методи оцінки майна.
8. Ринкові порівняння і аналогова оцінка підприємства.
9. Гудвіл і його оцінка.

## **Змістовий модуль 2. Діагностика як засіб оцінювання діяльності підприємств**

### **Тема 5. *Управлінська діагностика.***

1. Суть управлінської діагностики та організація її проведення.
2. Діагностика структури управління та якості управлінських рішень.
3. Діагностика зовнішнього середовища підприємства.
4. Критерії і показники, що використовуються для загальної діагностики системи менеджменту підприємства.
5. Загальна ефективність діяльності як ступінь досягнення цілей.
6. Інформаційні технології та оцінка ефективності їхнього використання.

### **Тема 6. *Діагностика підприємства з метою залучення фінансових ресурсів.***

1. Діагностика інвестиційної привабливості підприємства.
2. Діагностика кредитоспроможності підприємства.
3. Діагностика інноваційного потенціалу підприємства.
4. Оцінка фінансового потенціалу підприємства.

### **Тема 7. *Фінансова діагностика.***

1. Фінансова діагностика, її суть та необхідність проведення.
2. Діагностика формування капіталу та фінансової стійкості підприємства.
3. Діагностика ліквідності та платоспроможності підприємства.
4. Діагностика ефективності діяльності підприємства.
5. Використання програмних комп'ютерних продуктів для оцінки фінансового стану підприємства.
6. Інтегральна оцінка фінансового стану підприємства.

### **Тема 8. *Діагностика фінансової безпеки підприємства.***

1. Економічна безпека підприємства: суть, основи оцінки.
2. Функціональні складові економічної безпеки: фінансова, техніко-технологічна, інформаційна та інші.
3. Методичний апарат діагностування фінансової безпеки.

4. Вітчизняний і зарубіжний досвід діагностування економічної безпеки підприємства.

5. Особливості методичних підходів до оцінювання ефективності антикризового управління.

## 1.2 Оцінювання знань, умінь та навичок студентів

Протягом семестру студенти денної форми навчання на практичних заняттях вирішують задачі з дисципліни «Економічна діагностика за видами економічної діяльності», виконують тестові завдання.

Дисципліною передбачено виконання чотирьох індивідуальних самостійних завдань, два колоквіуми, дві контрольні роботи для студентів денної форми навчання.

Студенти заочної форми навчання виконують контрольну роботу, яка має бути подана на кафедрі не пізніше як за два тижні до початку заліково-екзаменаційної сесії.

Таблиця 1 – Оцінювання знань, умінь та навичок з окремих видів роботи та в цілому по модулях (у балах)

Вид робіт	Модуль 1	Модуль 2	Разом
1. Виконання практичних завдань (1 завдання – 5 б.)	10	10	20
2. Вирішення тестових завдань (1 тест – 5 б.)	5	5	10
4. Контрольна робота (1 робота – 5 б.)	5	5	10
5. Колоквіум (1 колоквіум – 15 б.)	15	15	30
6. Бали за активність	–	5	5
Всього	35	40	75

## 2 ПИТАННЯ ДО ПРАКТИЧНИХ РОБІТ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ ПЕРЕВІРКИ ЗНАНЬ

**Тема 1. Предмет і завдання дисципліни «Економічна діагностика».**

1. Що собою являє економічна діагностика?
2. Яка мета проведення економічної діагностики?
3. Які виділяють види економічної діагностики залежно від масштабів, цілей і напрямків здійснюваних перетворень, а також доступної інформації про проблемні сфери діяльності?
4. Які виділяють види економічної діагностики залежно від рівня діагностованого об'єкта?
5. Які виділяють види економічної діагностики залежно від часового діапазону дослідження?
6. Які види економічної діагностики залежно від періодичності проведення Ви знаєте?



7. Які види економічної діагностики залежно від тематики й осяжності проблеми Ви знаєте?

8. Які види економічної діагностики залежно від ділової спрямованості Ви знаєте?

9. Які основні завдання вивчення дисципліни «Економічна діагностика за видами діяльності»?

***Ситуаційні завдання на самостійне опрацювання:***

1. На Вашу думку економічна діагностика – це наука чи практичний інструментарій?

2. Які спільні риси та відмінності мають економічна діагностика та економічний аналіз?

3. Які спільні риси та відмінності мають економічна діагностика фінансово-кредитної діяльності та фінансовий аналіз?

Література: основна [1; 3; 6–10];  
допоміжна [1; 5].

***Тема 2. Діагностика конкурентного середовища підприємства.***

1. Що собою являє конкурентне середовище підприємства?

2. Які джерела збору інформації про конкурентів Ви знаєте?

3. Що належить до основних рушійних сил, які викликають зміни в структурі галузі?

4. Які основні фактори здатні впливати на зміну ринкової частки на думку фахівців з маркетингу?

5. Що являють собою стратегічні зони господарювання?

6. Охарактеризуйте матрицю Бостонської консалтингової групи.

7. Які обмеження у застосуванні матриці БКГ Вам відомі?

8. Назвіть основні сили конкуренції за М. Портером.

9. Охарактеризуйте концепцію галузевого аналізу 4Р.

10. Що являє собою карта стратегічних груп? Яка її роль в діагностуванні конкурентних позицій суперників?

***Ситуаційні завдання на самостійне опрацювання:***

1. Охарактеризуйте технологію аналізу марочної конкуренції. Яка специфіка використання такого виду діагностики?

2. Здійсніть оцінку привабливості стратегічних зон господарювання досліджуваного підприємства на ринку.

Література: основна [1; 3; 6–10];  
допоміжна [1; 5; 10].

### **Тема 3. Діагностика конкурентоспроможності підприємства.**

1. Що собою являє конкурентоспроможність підприємства?
2. Охарактеризуйте поняття конкурентної переваги.
3. У якій послідовності доцільно визначати конкурентні переваги підприємства?
4. Охарактеризуйте бенчмаркінг як метод визначення конкурентних переваг підприємства.
5. Як оцінити конкурентний статус підприємства?
6. Що собою являє SWOT-аналіз підприємства?
7. Що собою являє потенціал підприємства?

#### ***Ситуаційні завдання на самостійне опрацювання:***

1. Інтегральна оцінка конкурентоспроможності: переваги й недоліки.

Література: основна [1; 3; 6–10];  
допоміжна [1; 5; 10].

### **Тема 4. Діагностика майна і ринкова ціна підприємства.**

1. Яка особливість розгляду підприємства як майнового комплексу?
2. Охарактеризуйте витратну оцінку майна.
3. Як здійснюється ліквідаційна оцінка майна підприємства-банкрута?
4. Дійсна економічна вартість підприємства як цілісного майнового комплексу.
5. Охарактеризуйте особливості ринкової оцінки майна.
6. Охарактеризуйте доходні методи оцінки майна.
7. Як здійснюється аналогова оцінка підприємства?
8. Що таке гудвіл і як він оцінюється?

#### ***Ситуаційні завдання на самостійне опрацювання:***

1. Охарактеризуйте особливості статичної і динамічної концепції підприємства та їхнє відображення у методичних підходах до оцінки майна.
2. Який метод оцінки майна підприємства, на Вашу думку, є кращим?
3. Як у сучасній економіці вирішується проблема ринкової оцінки майна?

Література: основна [1; 3; 6–10];  
допоміжна [1; 2; 7; 9].

### **Тема 5. Управлінська діагностика.**

1. Що собою являє управлінська діагностика?
2. Як організовується проведення управлінської діагностики?
3. Яким чином здійснюється діагностика структури управління та якості управлінських рішень?

4. Які особливості діагностики зовнішнього середовища підприємства?
5. Які критерії і показники використовуються для загальної діагностики системи менеджменту підприємства?
6. Як оцінити ефективність використання інформаційних технологій?

***Ситуаційні завдання на самостійне опрацювання:***

1. Охарактеризуйте управлінську діагностику як особливу дослідницьку діяльність.
2. Охарактеризуйте управлінську діагностику в системі цілей економічної діагностики підприємства.

Література: основна [1; 3; 6–10];  
допоміжна [1; 2; 7; 9].

***Тема 6. Діагностика підприємства з метою залучення фінансових ресурсів.***

1. Що собою являє інвестиційна стратегія?
2. Яким чином здійснюється діагностика інвестиційної привабливості підприємств?
3. Які особливості діагностики кредитоспроможності підприємства?
4. Охарактеризуйте особливості діагностики інноваційного потенціалу підприємства.
5. Як здійснюється оцінка фінансового потенціалу підприємства?

***Ситуаційні завдання на самостійне опрацювання:***

1. Які відмінності між вітчизняними та західними методиками оцінювання кредитоспроможності?
2. Що є спільного та відмінного в діагностиці інвестиційної привабливості та кредитоспроможності?

Література: основна [1; 3; 6–10];  
допоміжна [1-3; 9–10].

***Тема 7. Фінансова діагностика.***

1. Охарактеризуйте фінансову діагностику.
2. Яка необхідність проведення фінансової діагностики?
3. Яким чином здійснюється діагностика формування капіталу та фінансової стійкості підприємства?
4. Охарактеризуйте особливості діагностики ліквідності та платоспроможності підприємства.
5. Які особливості діагностики ефективності діяльності підприємства?

6. Які програмні комп'ютерні продукти використовуються для оцінки фінансового стану підприємства?

7. Охарактеризуйте особливості інтегральної оцінки фінансового стану підприємства.

Література: основна [1; 3; 6–10];  
допоміжна [1–3; 9–10].

### **Тема 8. Діагностика фінансової безпеки підприємства.**

1. Охарактеризуйте поняття фінансової безпеки підприємства.
2. Яким чином здійснюється оцінка економічної безпеки підприємства?
3. Функціональні складові економічної безпеки: фінансова, техніко-технологічна, інформаційна та інші.
4. Методичний апарат діагностування фінансової безпеки.
5. Вітчизняний і зарубіжний досвід діагностування економічної безпеки підприємства.
6. Особливості методичних підходів до оцінювання ефективності антикризового управління.

#### ***Ситуаційні завдання на самостійне опрацювання:***

1. Чи відомі Вам історії виходу з кризових ситуацій відомих підприємств/корпорацій? Знайдіть відповідну інформацію і проаналізуйте причини криз, особливості виходу з кризи і можливості застосування такої стратегії іншими підприємствами.

Література: основна [1–10];  
допоміжна [2–8].

## **3 ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ ДЛЯ СТУДЕНТІВ ДЕННОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ**

Самостійні індивідуальні завдання виконуються студентом на аркушах А4. Самостійна практична робота оформлюється на одній стороні стандартного аркуша формату А4 (210×420 мм), інтервал – 1,5; шрифтом Times New Roman № 14.

### **3.1 Самостійне завдання 1**

**Проаналізувати за 3 роки показники ліквідності та фінансової стійкості підприємства. Проаналізувати забезпеченість запасів підприємства джерелами їх формування.**

## Теоретична інформація для виконання завдання

Під **ліквідністю підприємства** розуміють наявність в нього оборотних засобів у розмірі, теоретично достатньому для погашення короткострокових зобов'язань.

Основною ознакою ліквідності є формальне перевищення (у вартісному оцінюванні) оборотних активів над короткостроковими пасивами. Що більше це перевищення, то кращим є фінансовий стан підприємства з позиції ліквідності.

Рівень ліквідності визначається за допомогою спеціальних показників – коефіцієнтів ліквідності, основаних на зіставленні оборотних засобів і короткострокових пасивів.

Коефіцієнти ліквідності визначаються відношенням величини ліквідного майна, тобто засобів, які можуть бути використані для оплати боргів за поточними зобов'язаннями до величини поточних зобов'язань. По суті, ліквідність суб'єкта господарювання – це ліквідність його активів.

Ліквідність визначається мірою покриття зобов'язань підприємства його активами, строк для перетворення яких у гроші відповідає строку погашення зобов'язань.

Коефіцієнт покриття (платоспроможності) є важливим показником платоспроможності.

**Коефіцієнт покриття (Coverage coefficient general)** – показник, що визначається відношенням усіх оборотних активів до поточних зобов'язань і характеризує достатність оборотних активів підприємства для погашення своїх боргів:

$$K_{\text{п}} = \frac{\text{ОА}}{\text{ПЗ}}, \quad (1)$$

де **ОА** – оборотні активи, **ПЗ** – поточні зобов'язання та забезпечення.

Коефіцієнт покриття характеризує кількість грошових одиниць оборотних активів на одну грошову одиницю поточних зобов'язань. Значення коефіцієнта покриття у межах 1–1,5 свідчить про те, що підприємство може своєчасно ліквідувати борги.

Якщо на покриття зобов'язань підприємство передбачає мобілізувати оборотні активи в частині грошових коштів і коштів у розрахунках, можна одержати **коефіцієнт швидкої ліквідності (Rapid liquidity coefficient)**, який характеризує відношення коштів у розрахунках до поточних зобов'язань та розраховується за формулою:

$$K_{\text{л шв}} = \frac{\text{ОА} - \text{З}}{\text{ПЗ}} = \frac{\text{ДЗ} + \text{ПФІ} + \text{ГК} + \text{ІОА}}{\text{ПЗ}}, \quad (2)$$

де **З** – величина запасів підприємства, **ПФІ** – поточні фінансові інвестиції, **ДЗ** – дебіторська заборгованість (за товари, робота та послуги; за розрахунками; інша поточна дебіторська заборгованість), **ГК** – грошові кошти, **ІОА** – інші оборотні активи.

Теоретично виправдана оцінка цього коефіцієнта знаходиться в межах 0,5–1,0.

**Коефіцієнт абсолютної ліквідності (Absolute liquidity coefficient)** – показник, який характеризує здатність підприємства розраховуватись за поточними зобов'язаннями абсолютно ліквідними активами та визначається за формулою:

$$K_{л\text{ абс}} = \frac{\text{ПФІ} + \text{ГК}}{\text{ПЗ}}. \quad (3)$$

Теоретично достатнє його значення, згідно з визначеними нормами, – понад 0,2.

Фінансова стійкість підприємства – це стан майна підприємства, що гарантує йому платоспроможність.

На сьогодні існує велика кількість різних методик аналізу фінансової стійкості підприємства, які умовно можна поділити на три великі групи:

1. Аналіз фінансової стійкості підприємства на основі співвідношення його активів та пасивів.

2. Аналіз фінансової стійкості за допомогою фінансових коефіцієнтів.

3. Аналіз запасу фінансової стійкості.

3 позиції довгострокової перспективи фінансова стійкість підприємства характеризується структурою джерел коштів, залежністю від зовнішніх інвесторів і кредиторів. Джерелами коштів підприємства є власний і позиковий капітали.

Аналізуючи розраховані показники необхідно звернути увагу на їхню відповідність нормативному значенню та на динаміку зміни.

**Коефіцієнт автономії** характеризує частку вкладників підприємства в загальній сумі авансованих коштів:

$$K_{\text{авт}} = \frac{\text{ВК}}{\text{К}}, \quad (4)$$

де **ВК** – величина власного капіталу підприємства, **К** – загальна вартість капіталу підприємства.

Що більше значення цього показника, то більшою є фінансова стійкість підприємства і його незалежність від кредиторів. У загальній сумі фінансових ресурсів частка власного капіталу не має бути меншою 50%.

**Коефіцієнт концентрації залученого капіталу** розраховується за формулою:

$$K_{\text{конц}_{\text{ЗК}}} = \frac{\text{ЗК}}{K}, \quad (5)$$

де **ЗК** – величина залученого капіталу підприємства.

Збільшення такого коефіцієнта свідчить про підвищення частки позикових коштів у фінансуванні підприємства, і навпаки.

Співвідношення залучених і власних коштів – це **коефіцієнт фінансового ризику**:

$$K_{\text{фр}} = \frac{\text{ЗК}}{\text{ВК}}. \quad (6)$$

Цей показник характеризує кількість одиниць залученого капіталу, яка припадає на одиницю власного капіталу. Зростання показника в динаміці свідчить про посилення залежності підприємства від інвесторів і кредиторів, тобто про деяке зниження фінансової стійкості, і навпаки.

**Коефіцієнт маневрування власного капіталу** – показник, який характеризує частку власного капіталу, що вкладена в оборотні активи, і відображає здатність підприємства маневрувати своїми коштами. Визначається за формулою:

$$K_{\text{ман}_{\text{ВК}}} = \frac{\text{ВК} - \text{НА}}{\text{ВК}} = \frac{\text{ВОК}}{\text{ВК}}, \quad (7)$$

де **НА** – необоротні активи підприємства; **ВОК** – власний оборотний капітал підприємства, тобто та частка власного капіталу, яка вкладена в оборотні активи.

З фінансової точки зору, що вищий цей коефіцієнт, то краще. Він характеризує ступінь мобілізації власного капіталу, показує, яка частина власного капіталу знаходиться в обігу, тобто в тій формі, яка дає змогу вільно маневрувати цими засобами.

**Коефіцієнт забезпеченості власним оборотним капіталом** відображає частку власного оборотного капіталу в загальній величині оборотних активів і визначається за формулою:

$$K_{\text{заб}_{\text{ВОК}}} = \frac{\text{ВОК}}{\text{ОА}}. \quad (8)$$

Важливе значення при аналізі фінансової стійкості підприємства має **коефіцієнт забезпечення матеріальних запасів власними оборотними коштами**. Коефіцієнт показує, якою мірою матеріальні запаси покриті власними коштами і чи потребують залучення позикових:

$$K^{забз}_{ВОК} = \frac{ВК - НА}{З} \quad (9)$$

Нормальним явищем є рівень коефіцієнта 60–80%. Деякі автори називають критичну величину – 50%.

Важливим показником, який характеризує фінансовий стан підприємства та його стійкість, є забезпеченість матеріальних оборотних активів плановими джерелами фінансування.

Надлишок або нестача джерел засобів для формування запасів і витрат, тобто постійної частини оборотних активів, є одним із критеріїв оцінювання фінансової стійкості.

Виділяють чотири типи фінансової стійкості відповідно до показника забезпечення запасів і витрат власними та позичковими коштами:

1. *Абсолютна стійкість фінансового стану* – виникає за умови, коли запаси і витрати підприємства формуються за рахунок власного оборотного капіталу:

$$З \leq ВОК, \quad (10)$$

де **З** – величина запасів і витрат підприємства, **ВОК** – величина власного оборотного капіталу підприємства.

2. *Нормальна фінансова стійкість* – фінансовий стан підприємства, за якого для забезпечення запасів і витрат підприємство, крім власного обігового капіталу, залучає довгострокові кредити та позики:

$$З \leq ВОК + K^Д, \quad (11)$$

де **K<sup>Д</sup>** – довгострокові кредити та позики, а також забезпечення подальших виплат і платежів.

3. *Нестійкий (передкризовий) фінансовий стан* – стан підприємства, за якого порушується платіжний баланс, але зберігається можливість відновлення рівноваги платіжних засобів та платіжних зобов'язань за рахунок залучення короткострокових кредитів і позик:

$$З \leq ВОК + K^Д + K^K, \quad (12)$$

де **K<sup>К</sup>** – короткострокові кредити та позики.

4. *Кризовий фінансовий стан* – стан підприємства, за якого йому не вистачає «нормальних» джерел формування запасів:

$$З > ВОК + K^Д + K^K. \quad (13)$$

Для визначення типу фінансової стійкості підприємства за даними балансу складають агрегований баланс, позиції активу та пасиву балансу якого відповідають меті аналізу.



Фінансово стійким можна вважати підприємство, яке за рахунок власних коштів спроможне забезпечити запаси й витрати, не допустити невиправданої кредиторської заборгованості, своєчасно розрахуватися за своїми зобов'язаннями.

Після визначення типу фінансової стійкості та динаміки його зміни доцільно виявити причини, які сприяли його покращенню чи спричинили погіршення, а також запропонувати заходи, які дозволять підвищити фінансову стійкість підприємства та зміцнити його фінансовий стан.

### 3.2 Самостійне завдання 2

**Проаналізувати показники рентабельності та ділової активності підприємства за 3 роки.**

Рентабельність як показник дає уявлення про достатність чи недостатність прибутку порівняно з іншими окремими величинами, що впливають на виробництво, реалізацію і взагалі на фінансово-господарську діяльність підприємства. Показник рентабельності показує, скільки копійок прибутку одержує підприємство у розрахунку на одну гривню витрат (вкладених активів, ресурсів) його господарської діяльності.

Аналізуючи рентабельність, насамперед, необхідно оцінити рентабельність видів діяльності, для чого розраховуються такі показники:

- **рентабельність операційної діяльності** – показує, скільки отримано прибутку від операційної діяльності з однієї гривні операційних витрат.

Рентабельність операційної діяльності розраховується як відношення фінансового результату від операційної діяльності до операційних витрат за формулою:

$$R_{оп} = \frac{\text{ФРОД}}{С + АВ + ВЗ + ІОВ} \times 100\% , \quad (14)$$

де **ФРОД** – фінансовий результат від операційної діяльності; **С** – собівартість реалізованої продукції; **АВ** – адміністративні витрати; **ВЗ** – витрати на збут; **ІОВ** – інші операційні витрати.

- **Рентабельність звичайної діяльності** – показує, скільки отримано прибутку від звичайної діяльності на одну гривню звичайних витрат.

Цей показник розраховується як відношення фінансового результату від звичайної діяльності до витрат від звичайної діяльності за формулою:

$$R_{зв} = \frac{\text{ФРЗДоп}}{С + АВ + ВЗ + ІОВ + ФВ + ВК + ІВ} \times 100\% , \quad (15)$$

де **ФРЗДоп** – фінансовий результат від звичайної діяльності до оподаткування; **ФВ** – фінансові витрати; **ВК** – витрати від участі в капіталі; **ІВ** – інші витрати.

- **Рентабельність господарської діяльності** – розраховується як відношення загального фінансового результату від звичайної діяльності до витрат підприємства і показує, скільки отримано прибутку від господарської діяльності з однієї гривні загальних витрат:

$$R_{\text{госп}} = \frac{\text{ЧП}}{C + AB + B3 + IOB + B\Phi + BK + IB + BHD} \times 100\% . \quad (16)$$

- **Коефіцієнт загальної рентабельності** – показує розмір чистого прибутку з однієї гривні чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) і розраховується за формулою:

$$R_{\text{заг}} = \frac{B\Pi}{\text{ЧД}} \times 100\% , \quad (17)$$

де **B\Pi** – величина валового прибутку, отриманого підприємством; **ЧД** – чистий дохід (виручка) від реалізації продукції.

Основними показниками, які характеризують рентабельність підприємства, є:

1. **Коефіцієнт рентабельності активів** – характеризує величину отриманого прибутку в розрахунку на одну гривню активів підприємства, які постійно знаходяться на його балансі, та визначається за формулою:

$$R_a = \frac{\text{ФРЗДоп}}{A} \times 100\% , \quad (18)$$

де **A** – середньорічна вартість активів (майна) підприємства.

Для оцінки ефективності використання майна підприємства безпосередньо для власника підприємства застосовують таку формулу рентабельності активів:

$$R_a = \frac{\text{ЧП}}{A} \times 100\% , \quad (19)$$

де **ЧП** – чистий прибуток підприємства.

2. **Рентабельність власного капіталу** – характеризує величину отриманого прибутку (збитку), одержаного на одну гривню власного капіталу підприємства, і визначається за формулою:

$$R_{BK} = \frac{\text{ЧП}}{BK} \times 100\% , \quad (20)$$

де **BK** – середньорічна вартість власного капіталу підприємства.

3. **Рентабельність залученого капіталу** – показує величину прибутку на одну гривню залученого капіталу, розраховується за формулою:

$$P_{зк} = \frac{ЧП}{ЗК} \times 100\%, \quad (21)$$

де **ЗК** – середньорічна вартість залученого капіталу підприємства.

4. **Рентабельність реалізованої продукції** – характеризує розмір валового прибутку, одержуваного підприємством в розрахунку на одну гривню витрат, понесених при формуванні собівартості продукції, і визначається за формулою:

$$P_{пр} = \frac{ВП}{Сп} \times 100\%, \quad (22)$$

де **Сп** – повна собівартість реалізованої продукції, яка визначається за формулою:

$$Сп = С + АВ + ВЗ, \quad (23)$$

де **С** – собівартість реалізованої продукції, товарів, робіт, послуг;

**АВ** – адміністративні витрати;

**ВЗ** – витрати на збут.

5. **Чиста рентабельність реалізації**, яка показує величину чистого прибутку або ж збитку, що надходить підприємству в кожній гривні від продажу продукції, товарів, робіт, послуг, і визначається за формулою:

$$P_{ч} = \frac{ЧП}{ЧД} \times 100\%. \quad (24)$$

6. **Рентабельність продажу**, яка показує величину прибутку або ж збитку, що надходить підприємству в кожній гривні від продажу продукції, товарів, робіт, послуг, і визначається за формулою:

$$P_{прод} = \frac{ФРОД}{ЧД} \times 100\%. \quad (25)$$

**Ділова активність підприємства** характеризується абсолютними та відносними показниками використання ресурсів і обсягами господарської діяльності.

Ділова активність підприємства відображається в досягнутих абсолютних показниках, які характеризуються розміром обсягів господарської діяльності, доходу, фінансових результатів і податків.

Аналізуючи ступінь ділової активності підприємства, необхідно оцінити оптимальне співвідношення темпів зміни таких показників:

$$\text{ЧП} > \text{ЧД} > \text{А} > 1 \quad (26)$$

Така залежність означає, що:

- 1) активи підприємства зростають;
- 2) порівняно зі зростанням активів чистий дохід зростає вищими темпами, тобто майнові ресурси підприємства використовуються ефективніше;
- 3) найбільшими темпами зростає прибуток.

**Коефіцієнт оборотності активів** обчислюється як відношення чистої виручки від реалізації продукції (робіт, послуг) до середньої величини підсумку балансу підприємства і характеризує ефективність використання підприємством усіх наявних ресурсів, незалежно від джерел їхнього залучення:

$$\text{Коб}_a = \frac{\text{ЧД}}{\text{А}}. \quad (27)$$

**Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості** розраховується як відношення чистої виручки від реалізації продукції (робіт, послуг) до середньорічної величини дебіторської заборгованості, і показує швидкість обертання дебіторської заборгованості підприємства за період, що аналізується, а також розширення або зниження комерційного кредиту, що надається підприємством:

$$\text{Коб}_{\text{дз}} = \frac{\text{ЧД}}{\text{ДЗ}}, \quad (28)$$

де ДЗ – середньорічні залишки дебіторської заборгованості.

**Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості** розраховується як відношення чистої виручки від реалізації продукції (робіт, послуг) до середньорічної величини кредиторської заборгованості, і показує швидкість обертання кредиторської заборгованості підприємства за період, що аналізується, а також розширення або зниження комерційного кредиту, що надається підприємству:

$$\text{Коб}_{\text{кз}} = \frac{\text{ЧД}}{\text{КЗ}}, \quad (28)$$

де КЗ – середньорічна вартість кредиторської заборгованості.

**Строк погашення дебіторської та кредиторської заборгованостей** розраховується як відношення тривалості звітного періоду до коефіцієнта оборотності дебіторської або кредиторської заборгованості, і показує середній період погашення відповідної заборгованості підприємства:

$$T_{об\ дз} = \frac{360}{K_{об\ дз}}, \quad (29)$$

$$K_{об\ кз} = \frac{360}{K_{об\ кз}}. \quad (30)$$

**Коефіцієнт оборотності матеріальних запасів** розраховується як відношення собівартості реалізованої продукції до середньорічної вартості матеріальних запасів, і характеризує швидкість реалізації товарно-матеріальних запасів підприємства:

$$K_{об\ мз} = \frac{C}{MЗ}. \quad (31)$$

де **C** – собівартість реалізованої продукції; **MЗ** – середньорічна вартість матеріальних запасів.

**Коефіцієнт оборотності основних засобів** (фондовіддача) розраховується як відношення чистої виручки від реалізації продукції (робіт, послуг) до середньорічної вартості основних засобів. Він показує ефективність використання основних засобів підприємства:

$$ФВ = \frac{ЧД}{ОЗ}, \quad (32)$$

де **ОЗ** – середньорічна вартість основних засобів.

**Коефіцієнт оборотності власного капіталу** розраховується як відношення чистої виручки від реалізації продукції (робіт, послуг) до середньорічної величини власного капіталу підприємства, і показує ефективність використання власного капіталу підприємства:

$$K_{об\ вк} = \frac{ЧД}{ВК}. \quad (33)$$

де **ВК** – середньорічна вартість власного капіталу.

Розраховані показники зводяться до таблиці, у якій визначається динаміка їхнього зміни та формуються відповідні висновки.

### 3.3 Самостійне завдання 3

**Проаналізувати ймовірність банкрутства підприємства за 3 роки за моделлю Терещенка та Бівера. На основі здійсненого аналізу сформулювати пропозиції з удосконалення антикризового управління підприємством.**

*Теоретична інформація для виконання завдання*

Досить поширеною в Україні є діагностика банкрутства підприємства за моделлю **О. Терещенка**:

$$Z_{\text{ТЕР}} = 1,5 X_1 + 0,08X_2 + 10X_3 + 5X_4 + 0,3X_5 + 0,1X_6, \quad (34)$$

де  $X_1$  – відношення грошових надходжень до зобов'язань;  $X_2$  – відношення валюти балансу до зобов'язань;  $X_3$  – відношення чистого прибутку до середньорічної суми активів;  $X_4$  – відношення прибутку до виручки;  $X_5$  – відношення виробничих запасів до виручки;  $X_6$  – відношення виручки до активів.

На основі отриманого результату здійснюється висновок про ймовірність банкрутства підприємства:

1. Коли  $Z_{\text{ТЕР}} > 2$  – банкрутство не загрожує;
2. Коли  $1 < Z_{\text{ТЕР}} < 2$  – фінансова стійкість порушена;
3. Коли  $0 < Z_{\text{ТЕР}} < 1$  – існує загроза банкрутства.

Тобто, коли  $Z_{\text{ТЕР}} > 2$  – у підприємства непогані довгострокові перспективи, а якщо  $0 < Z_{\text{ТЕР}} < 1$  – банкрутство більш ніж імовірне.

**П'ятифакторна модель У. Бівера** оцінки фінансового стану підприємства з метою діагностики банкрутства за такими показниками:

- рентабельність активів;
- питома вага позикових коштів у пасивах;
- коефіцієнт поточної ліквідності;
- частка чистого оборотного капіталу в активах;
- коефіцієнт Бівера.

Вагові коефіцієнти для індикаторів у моделі У. Бівера не передбачаються і підсумковий показник фінансового стану не розраховується. Отримані значення індикаторів порівнюються з їхніми нормативними значеннями, розрахованими У. Бівером для трьох видів фірм: для благополучних компаній; для компаній, збанкрутілих протягом року; для фірм, що стали банкрутами протягом п'яти років.

Коефіцієнт У.Бівера розраховується як відношення різниці між чистим прибутком і нарахованою амортизацією до суми довгострокових і поточних зобов'язань за формулою:

$$Кб = \frac{ЧП - Ам}{ПЗ + ДЗ}, \quad (35)$$

де **ЧП** – чистий прибуток, **Ам** – амортизація; **ПЗ** – поточні зобов'язання; **ДЗ** – довгострокові зобов'язання.

Рентабельність активів визначається формулою:

$$Pa = \frac{ЧП}{А} \times 100\%, \quad (36)$$

де **А** – активи підприємства.

Коефіцієнт фінансового левериджу визначається за формулою:

$$Кфл = \frac{КЗ + ДЗ}{А}, \quad (37)$$

Коефіцієнт покриття активів чистим оборотним капіталом визначається за формулою:

$$Кпа_{чок} = \frac{ВК - НА}{А}, \quad (38)$$

де **ВК** – власний капітал підприємства; **НА** – необоротні активи підприємства.

Коефіцієнт покриття визначається за формулою:

$$Кп = \frac{ОА}{ПЗ}, \quad (39)$$

де **ОА** – оборотні активи підприємства; **ПЗ** – поточні зобов'язання.

Коефіцієнт покриття дає загальну оцінку ліквідності активів, показуючи, яка сума поточних активів підприємства припадає на одну гривню поточних зобов'язань. Якщо поточні активи перевищують за величиною поточні зобов'язання, підприємство може розглядатися як таке, що успішно функціонує. Коефіцієнт покриття, що дорівнює 2 (або 2:1), свідчить про можливість підприємства погасити поточні зобов'язання. Такий підхід пояснюється практикою, що склалася, згідно з якою при ліквідації активів їхня продажна ціна на аукціоні становить приблизно половину їх ринкової вартості. Іншими словами, якщо вартість активів зменшиться вдвічі, виручки, що залишилася, буде достатньо для погашення поточної заборгованості в тому випадку, якщо до ліквідації коефіцієнт дорівнював 2:1.

Відповідно до даної методики здійснюється оцінка змін фінансового стану підприємства за попередні два роки, яка необхідна для формування загального уявлення та загальних тенденцій його розвитку. За результатами аналізу показників роблять висновок про спрямованість змін та їхній вплив на стан платоспроможності підприємства.

Система показників У. Бівера та їх значення для діагностики банкрутства наведені в таблиці 2.

Таблиця 2 – Система показників У. Бівера для діагностики банкрутства

Показник	Значення показників		
	стійкий фінансовий стан	за 5 років до банкрутства	за 1 рік до банкрутства
Коефіцієнт Бівера	0,4–0,45	0,17	-0,15
Рентабельність активів	6-8	4	-22
Фінансовий леверидж	$\geq 37$	$\geq 50$	$\geq 80$
Коефіцієнт покриття активів чистим оборотним капіталом	0,4	$\geq 0,3$	0,06
Коефіцієнт покриття	$\geq 3,2$	$\geq 2$	$\geq 1$

#### 4 ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО РОЗВ'ЯЗАННЯ

##### 1. Діагностика – це:

- 1) процес оцінки (на основі комплексу методологічних прийомів) стану об'єкта, предмета, явища чи процесу управління;
- 2) наука, яка оцінює процеси управління;
- 3) оцінка внутрішнього і зовнішнього середовища підприємства;
- 4) процес постійного спостереження за явищами та процесами.

##### 2. Метою діагностики є:

- 1) визначення факторів впливу на процес господарської діяльності;
- 2) визначення заходів, які сприятимуть покращенню роботи підприємства;
- 3) оцінка внутрішнього і зовнішнього середовища підприємства;
- 4) моніторинг явищ та процесів.

##### 3. За суб'єктами здійснення діагностика буває:

- 1) зовнішня, глобальна;
- 2) глобальна, макродіагностика, мікродіагностика;
- 3) зовнішня, внутрішня;
- 4) внутрішня, макродіагностика.



**4. За рівнем діагностованого об'єкта діагностика поділяється на:**

- 1) макродіагностика, мікродіагностика;
- 2) загальносистемна, елементна;
- 3) зовнішня, внутрішня;
- 4) глобальна, макродіагностика, мікродіагностика.

**5. За часовим діапазоном діагностика поділяється на:**

- 1) перспективна, оперативна, ретроспективна;
- 2) підготовча, основна, заключна;
- 3) періодична, неперіодична, моніторинг;
- 4) перспективна; основна; ретроспективна.

**6. За періодом проведення діагностика поділяється на:**

- 1) річна, квартальна, місячна;
- 2) періодична, неперіодична, моніторинг;
- 3) перспективна, оперативна, ретроспективна;
- 4) квартальна, оперативна, неперіодична.

**7. Метод, який дає можливість охарактеризувати одне явище через інше, дозволяє оцінити роботу підприємства, визначивши відхилення від планових показників:**

- 1) бечмаркінг;
- 2) економіко-математичний метод;
- 3) метод порівнянь;
- 4) немає правильної відповіді.

**8. Моніторинг – це:**

- 1) постійне, систематизоване, детальне, поточне спостереження за фінансово-господарським станом підприємства;
- 2) аналіз, який дозволяє виявити і структурувати сильні і слабкі сторони підприємства, а також потенційні можливості та загрози;
- 3) коротке дослідження різних аспектів діяльності підприємства з метою виявлення проблемних областей і одержання попередніх оцінок поточного стану;
- 4) наука, яка оцінює процеси управління.

**9. До основних експертних методів належать такі:**

- 1) індивідуальне опитування, мозкова атака, метод синектики, метод Дельфі;
- 2) графічний метод Ісікави, метод Паретто, бенмаркінг;
- 3) балансовий метод, порівняльний метод, статистичний метод;
- 4) круглий стіл, японський метод ринги, бенчмаркінг.

**10. Який принцип діагностики передбачає, що економічна діагностика має точно відображати підсумки роботи та рівень використання ресурсів для стабільної діяльності підприємства?**

- 1) комплексність;
- 2) точність;
- 3) об'єктивність;
- 4) науковий характер дослідження.

**11. Стратегічні зони господарювання – це:**

- 1) зони, у яких запроваджується особливо сприятливий режим здійснення банківських та страхових операцій в іноземній валюті для обслуговування нерезидентів;
- 2) групування зон бізнесу, засноване на виділенні стратегічно важливих елементів для всіх зон;
- 3) частина території держави, де товари іноземного походження можуть зберігатися, купуватися та продаватися без сплати мита і митних зборів або з її відстроченням;
- 4) усі відповіді правильні.

**12. Матриця БКГ поділяє стратегічні зони на такі сегменти:**

- 1) «дикі кішки», «дійні корови»;
- 2) «зірки», «дикі кішки», «собаки»;
- 3) «дикі кішки», «собаки»;
- 4) «дикі кішки», «собаки», «зірки», «дійні корови».

**13. Найменш привабливим сегментом внаслідок непривабливих позицій на ринку і малих прибутків у порівнянні з лідерами є:**

- 1) «зірки»
- 2) «дійні корови»
- 3) «дикі кішки»
- 4) «собаки»

**14. Яка із сегментів матриці БКГ має найкращу позицію для бізнесу:**

- 1) дика кішка;
- 2) зірки;
- 3) дійні корови;
- 4) собаки;
- 5) сови.

**15. Які є обмеження застосування матриці БКГ:**

- 1) низька розмірність матриці;
- 2) матриця СЗГ відтворює поточний стан підприємства, а не потенційні можливості його розвитку;

- 3) матриця БКГ достовірно відображає поточну ситуацію на ринку, але придатна для прийняття рішення у відносно стабільних галузях.
- 4) матриця не може захопити великий обсяг ринку.

**16. Модель 5 конкурентних сил належить:**

- 1) Д. Рікардо;
- 2) М Портеру;
- 3) А. Сміту;
- 4) А. Маршаллу.

**17. Як розшифровується концепція 4P:**

- 1) продукт, ціна, канали збуту, просування на ринок;
- 2) товар, виробництво, ціна, ринок,;
- 3) продукт, реклама, ціна, канали збуту;
- 4) товар, реалізація товару, ціна, ринок.

**18. Метою галузевого аналізу є:**

- 1) визначення показників галузі і окремих товарних ринків в середині галузі;
- 2) формування системи зовнішньої поточної інформації про конкурентів;
- 3) діагностика конкурентного середовища галузі;
- 4) немає правильної відповіді.

**19. До основних рушійних сил, які викликають зміну у структурі галузі:**

- 1) інновації, технологічні зміни, маркетингові інновації, вплив законодавчої бази, ризику бізнесу;
- 2) показники рентабельності, ліквідності підприємства;
- 3) вплив держави на галузь, міжнародні стандарти;
- 4) збільшення рівня глобалізації у галузі, вплив соціальних стилів.

**20. До моделі 5 конкурентних сил М. Портера не відноситься такий фактор, як:**

- 1) суперництво між продавцями всередині галузі;
- 2) здатність споживачів диктувати свої умови;
- 3) загроза появи нових конкурентів;
- 4) рівень науково-технічного розвитку.

**21. До ознак, за якими підприємства зараховують до однієї стратегічної групи, не належить:**

- 1) використання подібних конкурентних стратегій;
- 2) подібні стратегічні активи (переваги);
- 3) однаковий правовий статус підприємства;
- 4) спрямованість на одних замовників.

**22. Який тип ринкової структури характеризується малою кількістю конкурентів на ринку або тим, що декілька фірм домінують на ринку (кожна фірма ознайомена з діючими силами, і маневри будь-якого конкурента одразу відчувають інші фірми)?**

- 1) олігополія;
- 2) монополія;
- 3) чиста (досконала) конкуренція;
- 4) монополістична (недосконала) конкуренція.

**23. Який тип ринкової структури характеризується домінуванням на ринку єдиного виробника, який протистоїть великій кількості покупців?**

- 1) монополія;
- 2) чиста (досконала) конкуренція;
- 3) олігополія;
- 4) монополістична (недосконала) конкуренція.

**24. Порівняльний аналіз підприємств за показниками привабливості ринку та відносної конкурентоспроможності товару здійснюється з використанням:**

- 1) SWOT-аналіз;
- 2) матриця Мак Кінсі;
- 3) матриця БКГ;
- 4) SPASE-аналіз.

**25. Альтернативною стратегією на основі матриці БКГ для «дійних корів» є:**

- 1) збільшення частки ринку;
- 2) виведення продукту з ринку;
- 3) збереження частки ринку;
- 4) деінвестування.

**26. Гудвіл – це:**

- 1) вартість активів підприємства;
- 2) вартість ділових зв'язків підприємства;
- 3) підсумкова вартість підприємства;
- 4) вартість основних засобів підприємства.

**27. Вартість підприємства визначається:**

- 1) величиною витрат на створення об'єкта, аналогічного (подібного) з оцінюваним;
- 2) ринковою вартістю активів без врахування цілей оцінки вартості;
- 3) виходячи з цілей оцінки як вартість в користуванні або вартість в обміні;
- 4) величиною вартості основних матеріальних активів.

**28. До об'єктів інтелектуальної власності не належать:**

- 1) права на ноу-хау;
- 2) об'єкти авторського права;
- 3) об'єкти промислової власності;
- 4) оплата послуг, пов'язаних з реєстрацією фірми.

**29. Оцінка вартості підприємства здійснюється на основі:**

- 1) корпоративного аналізу підприємства;
- 2) світових тенденцій розвитку економіки;
- 3) державної статистичної інформації;
- 4) інформації засобів масової інформації.

**30. Баланс підприємства являє собою:**

- 1) документ, що містить інформацію про прибутки і збитки підприємства за звітний період;
- 2) документ, що містить інформацію про активи і джерела коштів підприємства на визначену дату;
- 3) документ, що ілюструє надходження і відтік коштів;
- 4) документ, що містить інформацію про власний капітал.

**31. Виплата заробітної платні належить до:**

- 1) відтоку коштів у результаті операційної діяльності;
- 2) відтоку коштів у результаті фінансової діяльності;
- 3) відтоку коштів у результаті інвестиційної діяльності;
- 4) надходження коштів у результаті операційної діяльності.

**32. Модель Du Pont дозволяє установити залежність між показниками:**

- 1) витрати, обсяг реалізації, прибуток;
- 2) рентабельність сукупних активів, рентабельність продажів, оборотність сукупних активів;
- 3) валовий прибуток і оборотність активів;
- 4) чистий прибуток та власний капітал.

**33. Довгострокові фінансові інвестиції належать до:**

- 1) довгострокових зобов'язань;
- 2) необоротних активів;
- 3) оборотних активів;
- 4) власного капіталу.

**34. Відомі такі дані з балансу підприємства: оборотні активи – 100 тис. грн, власний капітал – 250 тис. грн, довгострокові зобов'язання – 20 тис. грн, поточні зобов'язання – 30 тис. грн. Вартість необоротних активів становитиме:**

- 1) 250 тис. грн;
- 2) 200 тис. грн;
- 3) 50 тис. грн;
- 4) 75 тис. грн.

**35. Який з показників, що наведені нижче, не характеризує структуру капіталу?**

- 1) коефіцієнт автономії;
- 2) коефіцієнт маневреності;
- 3) коефіцієнт співвідношення позикових і власних коштів;
- 4) коефіцієнт фінансової залежності.

**36. Відомі такі дані: валюта балансу – 100 тис. грн, оборотні активи – 40 тис. грн, коефіцієнт автономії – 0,8. Сума власних оборотних коштів становитиме:**

- 1) 40 тис. грн;
- 2) 10 тис. грн;
- 3) 20 тис. грн;
- 4) 50 тис. грн.

**37. Основною ознакою ліквідності є формальне перевищення (у вартісній оцінці):**

- 1) активів над зобов'язаннями;
- 2) необоротних активів над довгостроковими зобов'язаннями;
- 3) оборотних активів над поточними зобов'язаннями;
- 4) необоротних активів над поточними зобов'язаннями.

**38. До абсолютно ліквідних активів належать:**

- 1) активи, які призначені для використання у господарській діяльності протягом тривалого часу;
- 2) готівка та короткострокові фінансові вкладення;
- 3) дебіторська заборгованість, готова продукція, товари.
- 4) основні засоби.

**39. Під постійними пасивами розуміють:**

- 1) кредиторську заборгованість за товари, роботи, послуги;
- 2) необоротні активи;
- 3) довгострокові кредити банків;
- 4) власний капітал.

**40. Яким є тип фінансової стійкості підприємства, якщо його запаси становлять 250 тис. грн, власний капітал – 150 тис. грн, довгострокові зобов'язання – 50 тис. грн, поточні зобов'язання – 100 тис. грн?**

- 1) абсолютна фінансова стійкість;
- 2) нормальна фінансова стійкість;
- 3) передкризова фінансова стійкість;
- 4) кризовий фінансовий стан.

**41. З наведених витрат до постійних не належать:**

- 1) заробітна плата основних робітників;
- 2) плата за оренду складу готової продукції;
- 3) амортизація будівель цехів та заводоуправління;
- 4) відсотки за кредит.

**42. Як зміниться коефіцієнт загальної ліквідності, якщо за інших однакових умов одночасно відбудеться зростання дебіторської заборгованості та зменшення кредиторської заборгованості:**

- 1) збільшиться;
- 2) зменшиться;
- 3) не зміниться;
- 4) неможливо визначити.

**43. Здатність підприємства перетворювати активи в грошові засоби є:**

- 1) ліквідністю;
- 2) діловою активністю;
- 3) рентабельністю;
- 4) фінансовою стійкістю.

**44. З наведених видів витрат підприємства до змінних належать витрати на:**

- 1) утримання управління заводу;
- 2) страхування підприємства;
- 3) охорону підприємства;
- 4) напівфабрикати сторонніх підприємств.

**45. Обсяг продажу, за якого підприємство покриває витрати, не отримуючи при цьому прибутку, – це:**

- 1) фінансовий потенціал підприємства;
- 2) точка беззбитковості;
- 3) запас фінансової стійкості;
- 4) фінансовий леверидж.

**46. Відношення оборотних активів до поточних зобов'язань являє собою коефіцієнт:**

- 1) коефіцієнт поточної ліквідності;
- 2) коефіцієнт абсолютної ліквідності;
- 3) коефіцієнт швидкої ліквідності;
- 4) коефіцієнт незалежної ліквідності.

**47. Визначення якого рівня неплатоспроможності передбачає врахування чистого прибутку?**

- 1) поточного;
- 2) критичного;
- 3) надкритичного;
- 4) жоден з рівнів не передбачає використання прибутку.

**48. Темпи зростання виручки від реалізації становили 115%, темпи зростання активів – 124%, темпи зростання прибутку – 127%. Як змінилися за звітний період рентабельність активів, рентабельність продажів і оборотність активів?**

- 1) усі показники зросли;
- 2) усі показники скоротилися;
- 3) рентабельність активів і продажів зросла, відбулося уповільнення оборотності;
- 4) рентабельність активів і продажів скоротилася, відбулося прискорення оборотності.

**49. Якщо чистий прибуток підприємства 200 тис. грн, амортизаційні відрахування 100 тис. грн, довгострокові зобов'язання – 100 тис. грн, поточні зобов'язання – 400 тис. грн, то коефіцієнт Бівера становитиме:**

- 1) 0,2;
- 2) 1;
- 3) 0,4;
- 4) 0,6.

**50. Який із зазначених показників не належить до показників ділової активності:**

- 1) коефіцієнт завантаження;
- 2) коефіцієнт рентабельності;
- 3) коефіцієнт оборотності;
- 4) коефіцієнт тривалості обороту.



**51. Якою є чиста рентабельність активів, якщо чистий прибуток становив 75 тис. грн, чистий дохід – 1550 тис. грн, а середньорічна вартість майна – 1750 тис. грн:**

- 1) 88,57%;
- 2) 4,29%;
- 3) 4,84%;
- 4) 75 тис. грн.

**52. За яким видом активів визначають тип стратегії підприємства щодо довгострокових вкладень:**

- 1) за активами в цілому;
- 2) за оборотними активами;
- 3) за необоротними активами;
- 4) за дебіторською заборгованістю.

**53. У звіті про рух коштів надходження від випуску акцій мають класифікуватися як надходження коштів від:**

- 1) кредитної діяльності;
- 2) операційної діяльності;
- 3) інвестиційної діяльності;
- 4) фінансової діяльності.

**54. Який із чинників фінансової кризи належить до зовнішніх?**

- 1) прорахунки у галузі постачання;
- 2) спад кон'юнктури в економіці в цілому;
- 3) низький рівень маркетингу на підприємстві;
- 4) недоліки у виробничій сфері підприємства.

**55. Відношення різниці між чистим прибутком і нарахованою амортизацією до суми довгострокових і поточних зобов'язань є коефіцієнтом:**

- 1) Тафлера;
- 2) Бівера;
- 3) Спрінгейта;
- 4) Альтмана.

**56. Назвіть основні види кризи:**

- 1) стратегічна криза, криза збитку, криза ліквідності;
- 2) стратегічна криза, криза прибутковості, криза ліквідності;
- 3) стратегічна криза, криза фінансової стійкості, криза ліквідності;
- 4) стратегічна криза, тактична криза, криза прибутковості.

**57. Якої з зазначених моделей оцінки імовірності банкрутства не існує?**

- 1) Тафлера;
- 2) Шумпетера;
- 3) Ліса;
- 4) Альтмана.

**58. Величина індексу Альтмана вказує на:**

- 1) суму заборгованості;
- 2) імовірність банкрутства;
- 3) зміну платоспроможності;
- 4) величину ліквідаційної маси.

**59. Санація підприємства – це:**

- 1) комплекс заходів техніко-економічного характеру, які спрямовані на задоволення всіх вимог кредиторів, підвищення конкурентоспроможності та освоєння нових ринків;
- 2) система заходів щодо оголошення підприємства-боржника банкрутом і його ліквідації;
- 3) об'єднання ряду підприємств у концерн і втрата ними юридичної самостійності;
- 4) комплекс заходів щодо запобігання банкрутству підприємства, фінансового оздоровлення, відновлення чи досягнення ним прибутковості та конкурентоспроможності.

**60. Реструктуризація підприємства – це:**

- 1) процес реалізації організаційно-господарських, фінансово-економічних, правових і технічних заходів, спрямованих на реорганізацію підприємства;
- 2) процес організаційної перебудови підприємства з метою скорочення чисельності управлінського персоналу і зниження накладних витрат;
- 3) комплекс заходів щодо проектування, підготовки до впровадження і серійного випуску нових видів конкурентоспроможної продукції;
- 4) об'єднання в компанію невеликих підприємств, які випускають однотипну продукцію.

**61. За місцем виникнення фактори впливу на економічну безпеку підприємства поділяють на:**

- 1) об'єктивні та суб'єктивні;
- 2) внутрішні та зовнішні;
- 3) економічні та позаекономічні;
- 4) функціональні та системні.

**62. Ступінь захищеності підприємства від негативних впливів зовнішнього середовища визначає його:**

- 1) економічна безпека;
- 2) екологічна безпека;
- 3) ринкова безпека;
- 4) технологічна безпека.

## 5 ЗАДАЧІ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО РОЗВ'ЯЗАННЯ

*Задача 1.* За даними, наведеними в таблиці 2, необхідно здійснити аналіз конкурентоспроможності підприємств на основі аналітичного способу її оцінки. За результатами розрахунків визначити стратегію, яку використовує кожне підприємство на досліджуваному ринку.

Таблиця 2 – Матриця оцінки конкурентоспроможності підприємств

Фактор конкурентоспроможності	Одинична оцінка підприємства					Ранг фактора	Інтегрований факторний показник підприємства				
	1	2	3	4	5		1	2	3	4	5
Положення на ринку	4,8	2,5	3,8	5,0	4,5	0,25					
Товар	3,5	4,1	5,0	4,7	2,8	0,15					
Виробничий потенціал	4,0	4,1	3,9	4,7	5,0	0,25					
Методи руху товару	5,0	5,0	5,0	4,9	4,9	0,10					
Можливості збуту	4,4	4,9	3,8	3,1	2,9	0,25					
Сумарна оцінка	X					1,00					
Коефіцієнт конкурентоспроможності	X										

*Задача 2.* Використовуючи дані, наведені в таблиці 3, провести факторний аналіз чистого прибутку, використовуючи модель:

$$\text{ЧП} = \text{ВК} \times \frac{\text{ЧД}}{\text{А}} \times \frac{\text{А}}{\text{ВК}} \times \frac{\text{ЧП}}{\text{ЧД}} = \text{ВК} \times \text{Коб}_A \times \text{М}_k \times \text{Р}_{\text{чиста}}$$

Таблиця 3 – Вихідні дані для проведення факторного аналізу чистого прибутку

Показник	Значення, тис. грн	
	Попередній рік	Звітний рік
Чистий прибуток (ЧП)	23568,9	26538,1
Чистий дохід від реалізації продукції(ЧД)	28963,5	34956,7
Середньорічні залишки активів (А)	26552,0	32365,9
Середньорічні залишки власного капіталу (ВК)	18663,4	20523,75

*Задача 3.* За даними таблиці 4 проаналізувати фінансову стійкість підприємства з погляду забезпеченості запасів нормальними джерелами фінансування. Зробити висновки про рівень фінансової стійкості.

Таблиця 4 – Вихідні дані для аналізу фінансової стійкості підприємства

Показник	Значення, тис. грн	
	Попередній рік	Звітний рік
Власний капітал	632,80	602,70
Необоротні активи	592,45	567,45
Довгострокові зобов'язання та забезпечення	40,00	100,00
Короткострокові кредити та позики	47,50	423,50
Запаси	8039,50	3857,50

*Задача 4.* Побудувати матрицю SWOT-аналізу, використовуючи за оцінки різних комбінацій можливостей і загроз конкурентного середовища підприємства у зв'язку з його сильними й слабкими сторонами.

Зробити висновки щодо можливих стратегій.

Зовнішнє і внутрішнє середовище підприємства характеризується факторами, наведеними в таблиці 5.

Таблиця 5 – I. Зовнішнє середовище

Фактор	Імовірність дії фактора	Вплив фактора
1. Поява нових ринків збуту	середня	високий
2. Підвищення попиту на продукцію	низька	високий
3. Зростання відсоткової ставки за кредит	низька	середній
4. Зміна податкового законодавства	середня	високий
5. Підвищення рівня цін на продукцію	висока	середній
6. Поява товарів субститутів	середня	високий
7. Диверсифікація, випуск нових видів продукції	низька	високий
9. Підвищення цін на сировину	висока	високий
10. Поява нових технологій у конкурентів	середня	високий
11. Відмирання галузі	низька	високий

### *II Внутрішнє середовище*

1. Технічний досвід у виробництві цієї продукції.
2. Недостатній розвиток сервісу, нецінових методів конкуренції
3. Розгорнута мережа збуту.
4. Неєфективна система управління.
5. Кваліфікований персонал.
6. Малі виробничі запаси.
7. Недостатньо сучасні технології.
8. Повільне оновлення асортименту.
9. Низькі витрати.

*Задача 5.* Використовуючи «Золоте правило ефективної діяльності підприємства» і вихідні дані, наведені в таблиці 6, оцінити фінансову рівновагу процесу кругообігу капіталу на підприємстві.

Таблиця 6 – Показники діяльності підприємства

Показники	Звітний період	Попередній період
1. Середня за період вартість активів, тис. грн	3400	3320
2. Виручка від реалізації, тис. грн	5650	55300
3. Прибуток від реалізації продукції за період, тис. грн	1150	895

*Задача 6.* Використовуючи показник Бівера, провести діагностику загрози банкрутства підприємства протягом трьох років. Вихідні дані наведені в таблиці 7. Критичне значення коефіцієнта Бівера – 0,2.

Таблиця 7 – Показники діяльності підприємства

Показники	2016 р.	2017 р.	2018 р.
1. Чистий прибуток, тис. грн	4400	2180	3350
2. Амортизація, тис. грн	890	1130	1190
3. Короткострокові боргові зобов'язання, тис. грн	3350	3420	3315
4. Довгострокові боргові зобов'язання, тис. грн	220	320	220

*Задача 7.* На початок звітної періоду власний капітал публічного акціонерного товариства «Барський машинобудівний завод» характеризується такими даними.

Таблиця 8 – Власний капітал підприємства

Власний капітал	На початок періоду, грн	На кінець періоду, грн
Статутний капітал	205000	
Додатково вкладений капітал	25637000	
Інший додатковий капітал	13857000	
Резервний капітал	51000	
Нерозподілений прибуток	877000	
Вилучений капітал	(-)	(-)
Усього за розділом I пасиву	40627000	

Визначте на основі подальших даних, яким чином зміниться власний капітал підприємства.

1. Прибуток до оподаткування становив 1800 тис. грн.
2. Чистий прибуток розподіляється за такими напрямками: поповнення резервного капіталу – 5 %; на виплату грошових дивідендів – 20 %; решта – нерозподілений прибуток.
3. Проведено переоцінку балансової вартості нематеріальних активів на суму 4,5 тис. грн (дооцінку).
4. Акціонерне товариство викупило акції, загальна номінальна вартість яких становила 8 тис. грн.

*Задача 8.* На загальних зборах ПАТ «Вінницяобленерго» прийнято рішення про подрібнення акцій у співвідношенні 1:3 та зменшення розміру статутного капіталу з 20 тис. грн до 15 тис. грн шляхом викупу та анулювання акцій. Номінальна вартість акцій до їхнього подрібнення становила 0,25 грн, ринкова – 1,5 грн.

*Задача 9.* Прийнято рішення про заснування публічного акціонерного товариства. Засновниками організовано відкриту підписку на акції, результати якої характеризуються такими даними:

- номінальна вартість акцій – 250 грн, курс емісії – 100 %;
- кількість акцій, які підлягають розміщенню – 50 000 шт.;
- накладні затрати, пов'язані із заснуванням підприємства – 90000 грн;
- на момент скликання установчих зборів акціонерного товариства всі акції були сплачені за ціною емісії.

Навести всі позиції першого розділу пасиву балансу створеного акціонерного товариства. Зробити висновки.

*Задача 10.* Інвестор планує здійснити фінансові вкладення в акції. Використовуючи правило прийняття рішень за САРМ, визначити, в акції якого підприємства доцільно вкладення коштів за таких даних

Таблиця 9 – Характеристика акцій підприємства

Показник	Акції А	Акції Б	Акції В
1. Очікувана рентабельність, %	11	12	14
2. $\beta$ - коефіцієнт	0.9	1.5	1.3
3. Середня доходність ринкового портфеля інвестицій ( $R_m$ ), %	10	10	10
4. Безризикова процентна ставка на ринку капіталів ( $i$ ), %	6	6	6

*Задача 11.* Виконати рейтингову оцінку підприємств на підставі рівня показників їхнього фінансового стану, наведених в таблиці 10, використовуючи метод еталонного підприємства.

Таблиця 10 – Вихідні дані

Показник	Номер підприємства			
	1	2	3	4
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,18	0,3	0,4	0,25
Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,9	1	0,8	0,7
Коефіцієнт покриття	1,8	2,1	1,7	1,6
Коефіцієнт автономії	0,7	0,55	0,9	0,6
Коефіцієнт маневреності власних коштів	0,2	0,15	0,3	0,25

*Задача 12.* Споруда, яка входить до складу основних засобів підприємства вартістю 25 тис. грн була реалізована за 40 тис. грн. Виручку від реалізації споруди товариство використало для придбання власних акцій номіналом 45 тис. грн (курс 40,55 грн за акцію номінальною вартістю 50 грн). Після цього акції анулювалися, у результаті чого виник санаційний прибуток, який був використаний безпосередньо на покриття балансових збитків в розмірі 6 тис. грн і на поповнення резервного капіталу. Скласти баланси підприємства до і після проведення санації балансу, якщо:

- необоротні активи – 35 тис. грн;
- оборотні активи – 59 тис. грн;
- статутний капітал – 60 тис. грн;
- довгострокові зобов'язання – 30 тис. грн;
- поточні зобов'язання – 10 тис. грн.

*Задача 13.* Визначити вартість майнового комплексу підприємства за доходним підходом за умови, що підприємство створюватиме щорічний операційний прибуток в розмірі 550 тис. грн. Інвестори для купівлі підприємства залучають банківський кредит у розмірі 2500 тис. грн, і передбачають використовувати власні кошти. Ставка капіталізації на позиковий капітал (іпотечна постійна) – 16%; інвестори з огляду продажу інших аналогічних об'єктів очікують ставку капіталізації на власні кошти – 20 %.

*Задача 14.* Дивіденди ПАТ «Вінницька кондитерська фабрика» становили 6 %. Цінні папери ПАТ «Вінницька кондитерська фабрика» продаються за ціною 90 грн за акцію. Прогнозують, що в майбутньому дивіденди будуть стабільно зростати на 2 % щорічно. Визначити вартість активів підприємства.

*Задача 15.* Корпорація Apple Inc має бета-коефіцієнт, що дорівнює 1,2. Ринкова надбавка за ризик становить 12 %, а ставка за відсутності ризику – 7 %. За останній рік корпорація виплатила дивіденд у розмірі 25 грн. на акцію, їхнє зростання передбачається на рівні 5 %. На ринку ціна акцій становить 2900 грн. Визначити вартість акціонерного капіталу.

*Задача 16.* Визначити грошові потоки від інвестиційної діяльності підприємства за звітний період за таких даних:

1. Грошові надходження від продажу акцій інших підприємств – 50 тис. грн.
2. Надходження від емісії акцій становлять 250 тис. грн, у тому числі на збільшення статутного капіталу було спрямовано 200 тис. грн.
3. Надходження від емісії облігацій – 60 тис. грн.
4. Підприємство нарахувало та виплатило дивідендів на суму 40 тис. грн.

5. Собівартість реалізованої продукції – 800 тис. грн, у тому числі амортизація основних засобів – 20 тис. грн.

6. Кошти, спрямовані на придбання основних засобів, – 70 тис. грн.

*Задача 17.* За даними таблиці 11 розрахувати такі коефіцієнти: покриття, швидкої ліквідності, абсолютної ліквідності. Зробити висновки.

Таблиця 11 – Вихідні дані для розрахунку показників ліквідності

Показник	Значення, тис. грн	
	Початок періоду	Кінець періоду
Оборотні активи	9200	10725
Поточні зобов'язання	9736	6278
Запаси	6173	6435
Грошові кошти та їхні еквіваленти	137	139

*Задача 18.* За даними таблиці 12 визначити запас фінансової стійкості підприємства. Зробити відповідні висновки.

Таблиця 12 – Вихідні дані для аналізу фінансової стійкості

Показник	Значення, тис. грн	
	Попередній рік	Звітний рік
1. Чистий дохід від реалізації продукції	10449	12339
2. Собівартість реалізованої продукції	10033	10810
3. Валовий прибуток	?	?
4. Умовно-постійні витрати	675	664
5. Умовно-змінні витрати	8670	8670

*Задача 19.* Виконати факторний аналіз рентабельності активів за даними таблиці 13.

Таблиця 13 – Вихідні дані для факторного аналізу рентабельності активів

Показник	Базисний рік	Звітний рік
1. Фінансовий результат від звичайної діяльності до оподаткування, тис. грн	3559,0	128746,0
2. Виручка від реалізації продукції, тис. грн	1505637,0	2180085,0
3. Активи, тис. грн	748863,0	718588,0

*Задача 20.* Підприємство випускає два види продукції: А і В. Ціна одиниці виробу А – 1000 грн, виробу Б – 1200 грн. Адміністративні витрати на виробництво продукції А – 50000 грн. Амортизаційні відрахування на виробництво продукції Б – 40000 грн. Заробітна плата робітників, що виготовляють продукцію А – 200 грн на одиницю продукції. Витрати на



сировину і матеріали для виробництва продукції Б становлять 350 грн на одиницю продукції. Визначити точку беззбитковості для обох видів продукції.

## **6 ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТАМИ ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ**

Виконання контрольної роботи з дисципліни «Економічна діагностика фінансово-кредитної діяльності» передбачає відповідь студентом на два теоретичні питання та вирішення трьох практичних завдань.

Виконання контрольної роботи здійснюється на основі індивідуального завдання, отриманого студентом. Тематика контрольних робіт затверджується на початку навчального року на кафедрі і щорічно оновлюється.

Контрольна робота має бути зареєстрована до початку заліково-екзаменаційної сесії у деканаті та на кафедрі. У разі, якщо робота виконана неналежним чином, тобто існують зауваження щодо її змісту, вона повертається на доопрацювання.

Захист контрольної роботи здійснюється відповідно до запланованих навчальною частиною консультацій із дисципліни «Економічна діагностика фінансово-кредитної діяльності».

У разі відсутності контрольної роботи або без її зарахування студент не допускається до складання заліку із дисципліни.

Контрольна робота друкується з однієї сторони стандартного аркуша формату А4 (210×420 мм), інтервал – 1,5 шрифтом Times New Roman № 14. У разі виконання контрольної роботи на аркуші формату А4 контрольна робота має бути скріплена належним чином (за допомогою степлера, а не скріпок).

### *Структура контрольної роботи:*

1. Індивідуальне завдання.
2. Розкриття змісту отриманого завдання.
3. Список використаних літературних джерел.

Зміст контрольної роботи має відповідати виданому індивідуальному завданню. При виконанні роботи студент має дати повну та чітку відповідь на всі поставлені питання.

Для того, щоб повністю висвітлити поставлені питання, перед написанням контрольної роботи студент має опрацювати рекомендовану літературу із дисципліни «Економічна діагностика фінансово-кредитної діяльності». У процесі опрацювання літератури студентом узагальнюється та систематизується теоретична інформація з дисципліни та формується зміст роботи, який може мати розгорнений вигляд.

Таблиця 16 – Індивідуальні завдання на контрольну роботу

Номер студента за списком	Варіант завдання		Номер студента за списком	Варіант завдання	
	Теоретичне запитання 1	Теоретичне запитання 2		Теоретичне запитання 1	Теоретичне запитання 2
1	1	50	14	14	37
2	2	49	15	15	36
3	3	48	16	16	35
4	4	47	17	17	34
5	5	46	18	18	33
6	6	45	19	19	32
7	7	44	20	20	31
8	8	43	21	21	30
9	9	42	22	22	29
10	10	41	23	23	28
11	11	40	24	24	27
12	12	39	25	25	26
13	13	38			

### Теоретичні питання

1. Суть економічної діагностики.
2. Види економічної діагностики, їхня загальна характеристика.
3. Методичний апарат та інструментарій економічної діагностики.
4. Використання методів, що основані на кількісній оцінці стану.
5. Економіко-математичні методи, сфера їхнього використання.
6. Моделі: дескриптивні й аналітичні.
7. Предмет курсу. Мета й задачі курсу.
8. Методичні особливості проведення діагностики галузі.
9. Вибір і оцінка стратегічної позиції підприємства на ринку.
10. Діагностика конкурентних сил, що діють на підприємство
11. Особливості управління портфелем стратегічних зон господарювання підприємства на ринку.
12. Конкурентоспроможність підприємства: суть, проблеми визначення й оцінки.
13. Діагностика потенціалу підприємства як інтегральної характеристики діяльності.
14. Структура потенціалу підприємства та аналіз окремих елементів.
15. Прикладні методи оцінки конкурентоспроможності потенціалу підприємства.
16. Аналітичні підходи до оцінки конкурентних можливостей нових продуктів.
17. Поняття фінансової діагностики підприємства, необхідність її здійснення.
18. Характеристика методів фінансової діагностики.

19. Методика фінансової діагностики підприємства: етапи, показники, інструменти
20. Аналіз фінансових проблем діяльності підприємства.
21. Основи фінансового планування і прогнозування діяльності підприємства.
22. Основи управлінської діагностики на підприємстві.
23. Ефективна модель управління підприємством на засадах маркетингу.
24. Діагностика антикризового управління підприємством.
25. Діагностична оцінка вартості підприємства: предмет, цілі, підходи.
26. Методологія доходного підходу до оцінки бізнесу.
27. Діагностика прибутковості бізнесу в доходному підході.
28. Методологія ринкового підходу до діагностики вартості бізнесу.
29. Методологія майнового підходу до оцінки бізнесу.
30. Модифікації методу нагромадження капіталу.
31. Використання програмних комп'ютерних продуктів для оцінки фінансового стану підприємства.
32. Інтегрована оцінка фінансового стану підприємства.
33. Економічна безпека підприємства: суть, основи оцінки.
34. Функціональні складові економічної безпеки: фінансова, техніко-технологічна, інформаційна та інші.
35. Особливості методичних підходів українського Агентства з питань неплатоспроможності і банкрутства підприємств.
36. Z-рахунок Альтмана, різновиди моделей.
37. Методичні особливості проведення діагностики галузі.
38. Конкурентоспроможність підприємства: суть, проблеми визначення й оцінки.
39. Конкурентний статус підприємства, його оцінка.
40. SWOT-аналіз підприємства.
41. Конкурентоспроможність продукції: суть і особливості оцінки.
42. Основні аспекти визначення конкурентоспроможності продукту: корисність, ціна споживання та здатність пропозиції.
43. Підприємство як майновий комплекс.
44. Статична і динамічна концепції підприємства та їхнє відображення у методичних підходах до оцінки майна.
45. Проблема ринкової оцінки майна і її рішення в сучасній економіці.
46. Доходні методи оцінки майна.
47. Суть управлінської діагностики та організація її проведення.
48. Критерії і показники, що використовуються для загальної діагностики системи менеджменту підприємства.
49. Діагностика за показниками ліквідності та фінансової стійкості.
50. Діагностика за показниками обіговості, рентабельності.

### **Практичне завдання на контрольну роботу**

1. Проаналізувати за 2 роки показники ліквідності та фінансової стійкості підприємства. Проаналізувати забезпеченість запасів підприємства джерелами їхнього формування.

2. Проаналізувати показники рентабельності та ділової активності підприємства за 2 роки.

3. Оцінити ймовірність банкрутства підприємства за моделями Бівера, Терещенка.

У висновках необхідно сформулювати загальну оцінку фінансового стану підприємства, що досліджується, визначити його інвестиційну привабливість та перспективи діяльності на ринку.

### **7 ПИТАННЯ НА ІСПИТ З ДИСЦИПЛІНИ «ЕКОНОМІЧНА ДІАГНОСТИКА ФІНАНСОВО-КРЕДИТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ»**

1. Суть економічної діагностики.
2. Види економічної діагностики, їхня загальна характеристика.
3. Методичний апарат та інструментарій економічної діагностики.
4. Предмет курсу. Мета й задачі курсу.
5. Методичні особливості проведення діагностики галузі.
6. Вибір і оцінка стратегічної позиції підприємства на ринку.
7. Діагностика конкурентних сил, що діють на підприємство
8. Особливості управління портфелем стратегічних зон господарювання підприємства на ринку.
9. Конкурентоспроможність підприємства: суть, проблеми визначення й оцінки.
10. Діагностика потенціалу підприємства як інтегральної характеристики діяльності.
11. Діагностика інвестиційної привабливості підприємства.
12. Діагностика кредитоспроможності підприємства.
13. Діагностика інноваційного потенціалу підприємства.
14. Оцінка фінансового потенціалу підприємства. Поняття фінансової діагностики підприємства, необхідність її здійснення.
15. Характеристика методів фінансової діагностики.
16. Методика фінансової діагностики підприємства: етапи, показники, інструменти
17. Аналіз фінансових проблем діяльності підприємства.
18. Основи фінансового планування і прогнозування діяльності підприємства.
19. Основи управлінської діагностики на підприємстві.
20. Ефективна модель управління підприємством на засадах маркетингу.
21. Діагностика антикризового управління підприємством.
22. Діагностична оцінка вартості підприємства: предмет, цілі, підходи.

23. Методологія доходного підходу до оцінки бізнесу.
24. Діагностика прибутковості бізнесу в доходному підході.
25. Методологія ринкового підходу до діагностики вартості бізнесу.
26. Методологія майнового підходу до оцінки бізнесу. Модифікації методу нагромадження капіталу.
27. Фінансова діагностика, її суть та необхідність проведення.
28. Діагностика формування капіталу та фінансової стійкості підприємства.
29. Діагностика ліквідності та платоспроможності підприємства.
30. Діагностика ефективності діяльності підприємства.
31. Використання програмних комп'ютерних продуктів для оцінки фінансового стану підприємства.
32. Інтегральна оцінка фінансового стану підприємства.
33. Економічна безпека підприємства: суть, основи оцінки.
34. Функціональні складові економічної безпеки: фінансова, техніко-технологічна, інформаційна та інші.

## ЛІТЕРАТУРА

### Базова

1. Городня Т. А. Економічна та фінансова діагностика : навч. посіб. / Т. А. Городня, І. П. Мойсеєнко. – Львів : Магнолія, 2014. – 282 с.
2. Зянько В. В. Банківський менеджмент : навчальний посібник / В. В. Зянько, Н. О. Коваль, І. Ю. Єпіфанова. – 2-ге вид., доп. – Вінниця : ВНТУ, 2018. – 126 с.
3. Верхоглядова Н. І. Економічна діагностика : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Верхоглядова Н. І. – Д. : Свідлер, 2011. – 331 с.
4. Єпіфанова І. Ю. Фінансовий аналіз та звітність : практикум / І. Ю. Єпіфанова, В. В. Джеджула. – Вінниця : ВНТУ, 2017. – 143 с.
5. Карпенко Н. В. Економічна діагностика : навч.-метод. посіб. / Федер. профспілок України, Акад. праці і соц. відносин і туризму. – К. : АПСВТ, 2014. – 109 с.
6. Кривов'язюк І. В. Економічна діагностика. 2-ге вид. : навч. посіб. / Кривов'язюк І. В. – К. : Центр учбової літератури, 2016. – 456 с.
7. Кузьмін О. Є. Економічна діагностика : навч. посіб. / О. Є. Кузьмін, О. Г. Мельник. – К. : Знання, 2012. – 298 с.
8. Посилкіна О. В. Економічна діагностика. Навчальний посібник для студентів економічних спеціальностей / О. В. Посилкіна, К. С. Світлична. – Х : НФаУ, 2014. – 333 с.
9. Сарай Н. І. Економічна діагностика. Навчальний посібник для студентів спеціальності «Економіка підприємства» усіх форм навчання / Сарай Н. І. – Тернопіль : ТНЕУ, 2015. – 165 с.

10. Яцкевич І. В. Економічна діагностика : навчальний посібник / Яцкевич І. В. / Одес. нац. акад. зв'язку ім. О. С. Попова, Навч.-наук. ін-т економіки та менеджменту. – Одеса : Бондаренко М. О., 2015. – 291 с.

#### Допоміжна

1. Адлер О. О. Економічна діагностика : практикум / О. О. Адлер ; Вінниц. нац. техн. ун-т. – Вінниця : ВНТУ, 2012. – 89 с.

2. Джеджула В. В. Напрями підвищення ефективності діяльності підприємств молочної галузі / В. В. Джеджула, І. Ю. Єпіфанова, М. Ю. Дзюбко // Інвестиції: практика та досвід. – 2018. – № 11. – С. 12–14.

3. Єпіфанова І. Ю. Особливості управління капіталом підприємств кондитерської галузі України [Електронний ресурс] / Джеджула В. В., Єпіфанова І. Ю., Стемблевська О. Г. // Інфраструктура ринку. – 2017. – Вип. 7. – С. 127–133. – Режим доступу :

<http://www.market-infr.od.ua>.

4. Єпіфанова І. Ю. Оцінювання ефективності антикризового управління підприємства за умов інноваційного розвитку / В. В. Джеджула, І. Ю. Єпіфанова, Н. О. Оранська // Інвестиції: практика та досвід. – 2017. – № 11. – С. 10–14.

5. Казачков І. О. Сучасні підходи до проведення економічної діагностики підприємства / І. О. Казачков, О. О. Ткаченко // Вісник Запорізької державної інженерної академії. – 2015. – № 11. – С. 148–153.

6. Копчак Ю. С. Проблеми діагностики фінансового стану і стійкості функціонування підприємства / Копчак Ю. С. // Вісник СумДУ. – 2016. – № 9(68). – С. 23–34.

7. Лук'янова В. В. Діагностика фінансового стану підприємства та шляхи його поліпшення / В. В. Лук'янова // Приазовський економічний вісник. – 2018. – Вип. 2. – С. 66–69.

8. Найденко О. Є. Методика діагностики стану внутрішнього середовища підприємства / О. Є. Найденко // Вісник Східноукраїнського нац. ун-ту ім. В. Даля. – 2015. – № 2(84). – С. 162–170.

9. Олександренко І. В. Методичні підходи до діагностики оборотних активів підприємства / І. В. Олександренко // Бізнес Інформ. – 2014. – № 2. – С. 277–283.

10. Яцковий Д. В. Сучасні методики оцінки конкурентоспроможності підприємства / Д. В. Яцковий // Вісник соціально-економічних досліджень. – 2013. – Вип. 4. – С. 183–188.

*Навчальне видання*

**МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ**  
**до самостійної роботи студентів з дисципліни**  
**«Економічна діагностика фінансово-кредитної діяльності»**

Укладачі: *Єпіфанова Ірина Юріївна*  
*Джеджула В'ячеслав Васильович*

Рукопис оформлено *І. Єпіфанова*

Редактор *О. Ткачук*

Оригінал-макет підготував *О. Ткачук*

Підписано до друку 27.03.2019.  
Формат 29,7×42¼. Папір офсетний.  
Гарнітура Times New Roman.  
Друк різнографічний. Ум. друк. арк. 2,76.  
Наклад 40 (1-й запуск 1–21) пр. Зам. № 2019-048.

Видавець та виготовлювач  
Вінницький національний технічний університет,  
інформаційний редакційно-видавничий центр.  
ВНТУ, ГНК, к. 114.  
Хмельницьке шосе, 95,  
м. Вінниця, 21021.  
Тел. (0432) 65-18-06.  
**press.vntu.edu.ua;**  
*E-mail: kivc.vntu@gmail.com.*  
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи  
серія ДК № 3516 від 01.07.2009 р.